Príloha: STANOVISKO

Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky
k preukazovaniu bezúhonnosti na účely práce s deťmi a mládežou zo dňa 7.5.2026
podľa zákona č. 192/2023 Z. z. o registri trestov v znení neskorších predpisov
(ďalej len „zákon o registri trestov“)

Účelom stanoviska je odstrániť interpretačné nejasnosti vyplývajúce zo súbehu právnych režimov upravených zákonom o registri trestov a osobitnými právnymi predpismi, najmä zákonom č. 282/2008 Z. z. o podpore práce s mládežou, zákonom č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a zákonom č. 104/2025 Z. z. o športe, a to vo vzťahu k spôsobu preukazovania bezúhonnosti osôb vykonávajúcich činnosť s deťmi a mládežou.

Osobitná pozornosť je venovaná prechodnému obdobiu do 11. júna 2026, v ktorom zákonodarca zaviedol osobitný režim nahrádzajúci výpis z registra trestov pre prácu s deťmi a mládežou inštitútom odpisu registra trestov, pričom tento režim nie je v plnom rozsahu aplikovateľný na všetky dotknuté subjekty.

Stanovisko reflektuje potrebu zabezpečiť efektívne a reálne vykonávanie zákonných povinností subjektov pôsobiacich v oblasti práce s deťmi a mládežou, a to pri súčasnom rešpektovaní limitov vyplývajúcich z právnej úpravy prístupu k údajom registra trestov.

I.
Právny rámec

Právny rámec preukazovania bezúhonnosti fyzických osôb na účely práce s deťmi a mládežou je upravený najmä zákonom o registri trestov, ktorý zavádza osobitný inštitút výpisu z registra trestov pre prácu s deťmi a mládežou ako špecifickej verejnej listiny.

Podľa § 15 zákona o registri trestov je výpis z registra trestov pre prácu s deťmi a mládežou osobitnou verejnou listinou, ktorej účelom je poskytnúť zvýšenú mieru ochrany detí a mládeže tým, že nad rámec štandardného výpisu z registra trestov obsahuje aj vybrané údaje o zahladených odsúdeniach za trestné činy proti deťom, a to v rozsahu ustanovenom v § 15 ods. 2 zákona o registri trestov a v nadväznosti na vykonávací predpis. S cieľom zabezpečiť prechod na tento osobitný režim zákonodarca ustanovil v § 30b zákona o registri trestov prechodné ustanovenie, podľa ktorého sa v období do 11. júna 2026 pod pojmom „výpis z registra trestov pre prácu s deťmi a mládežou“ rozumie odpis registra trestov. Ide o zákonom ustanovenú právnu fikciu, ktorej účelom je preklenúť obdobie do plného zavedenia nového typu verejnej listiny.

Odpis registra trestov je pritom osobitným výstupom z evidencie registra trestov, ktorý obsahuje úplný rozsah údajov vrátane zahladených odsúdení, pričom jeho poskytovanie podlieha prísnejšiemu režimu ochrany údajov. Podľa § 20 ods. 4 zákona o registri trestov sa odpis registra trestov vydáva výlučne oprávneným orgánom a len na zákonom ustanovený účel.

Okruh oprávnených orgánov, ktorým možno odpis registra trestov vydať, je taxatívne vymedzený v § 30 ods. 2 zákona o registri trestov. Z uvedeného vyplýva, že fyzická osoba nemá oprávnenie samostatne požiadať o vydanie odpisu registra trestov, a prístup k tomuto inštitútu je viazaný na existenciu zákonného splnomocnenia konkrétneho orgánu verejnej moci alebo iného oprávneného subjektu.

Uvedená právna úprava vytvára v prechodnom období diferenciovaný režim prístupu k údajom registra trestov, ktorý je potrebné zohľadniť pri aplikácii osobitných právnych predpisov upravujúcich podmienky výkonu činností s deťmi a mládežou.

II.
Prechodné obdobie

Prechodné obdobie do 11. júna 2026 je charakteristické zavedením osobitného právneho režimu, v rámci ktorého zákonodarca prostredníctvom § 30b zákona o registri trestov ustanovil právnu fikciu, podľa ktorej sa výpis z registra trestov pre prácu s deťmi a mládežou dočasne nahrádza odpisom registra trestov. Účelom tejto právnej úpravy je zabezpečiť kontinuitu preverovania bezúhonnosti fyzických osôb do času plnej implementácie osobitného typu verejnej listiny podľa § 15 zákona o registri trestov.

Tento model je z hľadiska právnej konštrukcie konzistentný, avšak jeho plná aplikovateľnosť je viazaná na existenciu oprávnenia konkrétneho subjektu požiadať o vydanie odpisu registra trestov. Keďže odpis registra trestov sa podľa zákona vydáva výlučne oprávneným orgánom, ide o režim, ktorý je plne využiteľný najmä vo vzťahu k orgánom verejnej správy a ďalším subjektom, ktorým zákon priznáva explicitné oprávnenie na prístup k tomuto typu údajov.

Súčasne však právny poriadok obsahuje aj osobitné právne úpravy upravujúce podmienky výkonu činností s deťmi a mládežou, ktoré vychádzajú z odlišného modelu preukazovania bezúhonnosti, založeného na predložení výpisu z registra trestov samotnou fyzickou osobou.

V dôsledku súbehu týchto právnych režimov vzniká v aplikačnej praxi diferenciovaná situácia, v ktorej časť subjektov disponuje zákonným oprávnením na získanie odpisu registra trestov, zatiaľ čo iné subjekty takýmto oprávnením nedisponujú a sú odkázané na využitie výpisu z registra trestov predloženého fyzickou osobou.

Uvedený stav nepredstavuje rozpor v právnom poriadku, ale dôsledok prechodného nastavenia právnej úpravy a odlišnej systematiky osobitných právnych predpisov, pričom jeho riešenie spočíva v zohľadnení týchto rozdielov pri aplikácii jednotlivých právnych režimov.

III.
Postup pri preukazovaní bezúhonnosti

1. Subjekty s oprávnením na prístup k odpisu registra trestov

Subjekty, ktorým zákon o registri trestov priznáva v prechodnom období oprávnenie požiadať o odpis registra trestov, preukazujú bezúhonnosť fyzickej osoby prostredníctvom odpisu registra trestov. Ide o subjekty explicitne uvedené v § 30 ods. 2 zákona o registri trestov.

Je potrebné uviesť, že nie všetky orgány verejnej moci uvedené v § 21 ods. 6 zákona o registri trestov, ktoré budú oprávnené žiadať o vydanie výpisu z registra trestov pre prácu s deťmi a mládežou po nadobudnutí plnej účinnosti zákona, môžu v prechodnom období využiť právnu fikciu v § 30b a požiadať namiesto výpisu z registra trestov pre prácu s deťmi a mládežou o vydanie odpisu registra trestov. Urobiť tak môžu len subjekty, ktorým toto oprávnenie explicitne priznáva § 30 ods. 2 zákona o registri trestov. Konkrétne ide o:

- regionálny úrad školskej správy na účely preukázania bezúhonnosti
  a) úspešného uchádzača o výkon pracovnej činnosti pedagogického zamestnanca alebo pracovnej činnosti odborného zamestnanca,
  b) pedagogického zamestnanca alebo odborného zamestnanca,
- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky na účely preukázania bezúhonnosti pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca.

2. Subjekty bez oprávnenia na prístup k odpisu registra trestov

Subjekty, ktoré nie sú explicitne uvedené v § 30 ods. 2 zákona o registri trestov (najmä mládežnícke organizácie, neziskové organizácie, zamestnávatelia podľa § 1 ods. 2 písm. a) zákona o výkone práce vo verejnom záujme a iné subjekty mimo verejnej správy), nemajú oprávnenie požiadať o vydanie odpisu registra trestov, keďže okruh oprávnených subjektov je vymedzený taxatívne.

Medzi subjekty bez oprávnenia na prístup k odpisu registra trestov patria v prechodnom období aj orgány uvedené v § 21 ods. 6, ktoré síce budú mať po nadobudnutí plnej účinnosti zákona o registri trestov oprávnenie žiadať o vydanie výpisu z registra pre prácu s deťmi a mládežou, ale nie sú uvedené v § 30 ods. 2 zákona o registri trestov. Práve § 30 ods. 2 je rozhodujúce ustanovenie pre oprávnenie na prístup k odpisu registra trestov počas prechodného obdobia.

Konkrétne ide o:

- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na účely sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately
- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky na účely preukázania bezúhonnosti športových odborníkov a pre potreby práce s deťmi a mládežou.[1]

Subjekty bez oprávnenia na prístup k odpisu registra trestov, ktorým zároveň z osobitných právnych predpisov vyplýva povinnosť preverovať bezúhonnosť výpisom z registra trestov pre prácu s deťmi a mládežou,

[1] Nakoľko bol zákon o registri trestov prijatý pred vznikom Ministerstva cestovného ruchu a športu SR, jeho terminológia nereflektuje prechod kompetencií v oblasti športu z MŠVVŠ SR na MCRŠ SR. Táto skutočnosť však nemá vplyv na oprávnenie MCRŠ SR žiadať verejné listiny potrebné na preukázanie bezúhonnosti podľa zákona č. 440/2015 Z. z. o športe, pretože podľa § 40ao ods. 2 prvej vety zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov *„Ak sa v doterajších právnych predpisoch používa pre oblasť podľa odseku 1 pojem „Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky“ vo všetkých tvaroch, rozumie sa tým „Ministerstvo cestovného ruchu a športu Slovenskej republiky“ v príslušnom tvare.“*.

nemôžu do 11. júna 2026 využiť právnu fikciu v § 30b a požiadať o vydanie odpisu registra trestov. Bezúhonnosť je preto potrebné preveriť výpisom z registra trestov.

Rozdiel spočíva v tom, či sa uplatňuje model preukazovania bezúhonnosti prostredníctvom výpisu z registra trestov predkladaného samotnou fyzickou osobou alebo sa uplatňuje model, podľa ktorého fyzická osoba poskytne príslušnému orgánu údaje potrebné na vydanie výpisu z registra trestov a príslušný orgán prostredníctvom elektronickej komunikácie vyžiada od Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky výpis z registra trestov.

Vo vzťahu k subjektom, ktoré preukazujú bezúhonnosť podľa zákona o podpore práce s mládežou sa uplatňujú oba modely. Je však dôležité poukázať na skutočnosť, že napriek tomu, že § 2a ods. 5 uvedeného zákona predpokladá preukazovanie bezúhonnosti výpisom z registra pre prácu s deťmi a mládežou prostredníctvom elektronickej komunikácie, Generálna prokuratúra nevydá zamestnávateľovi podľa § 1 ods. 2 písm. a) zákona o výkone práce vo verejnom záujme výpis z registra pre prácu s deťmi a mládežou, a to ani po nadobudnutí plnej účinnosti zákona o registri trestov, pretože takýto zamestnávateľ nie je uvedený medzi oprávnenými orgánmi v § 21 ods. 6 zákona o registri trestov.

V tomto prípade Generálna prokuratúra Slovenskej republiky vydá s poukazom na § 20 ods. 4 zákona o registri trestov výpis z registra trestov. Nastavenie § 2a ods. 5 zákona o podpore práce s mládežou preto spôsobuje stav, že ak ide o zamestnávateľa podľa § 1 ods. 2 písm. a) zákona o výkone práce vo verejnom záujme, bezúhonnosť sa bude z dôvodu absencie oprávnenia takéhoto zamestnávateľa v § 21 ods. 6 zákona o registri trestov preukazovať výpisom z registra trestov, a ak nejde o zamestnávateľa podľa § 1 ods. 2 písm. a) zákona o výkone práce vo verejnom záujme, bezúhonnosť sa bude preukazovať výpisom z registra pre prácu s deťmi a mládežou, ktorý si vyžiada sama fyzická osoba.

3. Športové organizácie

Právna úprava preukazovania bezúhonnosti športových odborníkov vykonávajúcich činnosť v športe mládeže je obsiahnutá v § 7 ods. 4 zákona č. 440/2015 Z. z. o športe, pričom jej aplikácia je determinovaná aj režimom registra fyzických osôb v športe podľa § 80 tohto zákona.

Z uvedenej právnej úpravy vyplýva, že spôsob preukazovania bezúhonnosti sa odlišuje v závislosti od toho, či športový odborník má alebo nemá príslušnosť k športovej organizácii.

Ak športový odborník má príslušnosť k športovej organizácii, bezúhonnosť sa preukazuje v rámci procesu zápisu a vedenia údajov v registri fyzických osôb v športe, pričom zabezpečenie zápisu údajov vrátane údaja o overení bezúhonnosti je povinnosťou príslušnej športovej organizácie podľa § 80 ods. 7 zákona o športe. V tomto prípade športový odborník preukazuje bezúhonnosť priamo športovej organizácii predložením príslušného výpisu z registra trestov, ktorý si sám vyžiada.

Ak športový odborník nemá príslušnosť k športovej organizácii, postupuje sa podľa § 80 ods. 9 zákona o športe, podľa ktorého zápis údajov do registra fyzických osôb v športe vykonáva ministerstvo športu. V nadväznosti na § 7 ods. 4 zákona o športe v tomto prípade športový odborník poskytuje ministerstvu športu údaje potrebné na vyžiadanie výpisu z registra trestov, pričom samotné preverenie bezúhonnosti zabezpečuje ministerstvo športu prostredníctvom komunikácie s Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky.

Uvedený výklad potvrdzuje, že centralizovaný mechanizmus podľa § 7 ods. 4 zákona o športe sa neuplatňuje univerzálne na všetkých športových odborníkov, ale výlučne na osoby bez príslušnosti k športovej organizácii.

Prechodné obdobie do 11. júna 2026

V prechodnom období podľa § 30b zákona o registri trestov sa výpis z registra trestov pre prácu s deťmi a mládežou dočasne nahrádza odpisom registra trestov. Tento režim je však aplikovateľný výlučne na subjekty oprávnené žiadať o odpis registra trestov podľa § 30 ods. 2 zákona o registri trestov.

Keďže Ministerstvo cestovného ruchu a športu Slovenskej republiky ani športové organizácie nepatria medzi subjekty oprávnené žiadať o odpis registra trestov, použitie odpisu registra trestov je v tejto oblasti vylúčené.

Z uvedeného vyplýva, že:

- športoví odborníci s príslušnosťou k športovej organizácii preukazujú bezúhonnosť
  - do 11. júna 2026 výpisom z registra trestov, ktorý predkladajú športovej organizácii,
  - od 12. júna 2026 výpisom z registra trestov pre prácu s deťmi a mládežou,
- športoví odborníci bez príslušnosti k športovej organizácii preukazujú bezúhonnosť
  - do 11. júna 2026 tak, že poskytnú ministerstvu športu údaje potrebné na vyžiadanie výpisu z registra trestov,
  - od 12. júna 2026 tak, že poskytnú ministerstvu športu údaje potrebné na vyžiadanie výpisu z registra trestov pre prácu s deťmi a mládežou.

.

IV.
Stav po 11. júni 2026

Od 12. júna 2026 sa uplatní plná právna úprava podľa § 15 zákona o registri trestov, na základe ktorej bude možné preukazovať bezúhonnosť na účely práce s deťmi a mládežou prostredníctvom výpisu z registra trestov pre prácu s deťmi a mládežou ako osobitnej verejnej listiny.

Tento výpis bude obsahovať údaje v rozsahu ustanovenom zákonom, vrátane vybraných zahladených odsúdení za trestné činy proti deťom, a bude predstavovať štandardný nástroj preverovania bezúhonnosti v tejto oblasti.

Výpis z registra trestov pre prácu s deťmi a mládežou bude možné vydať:

- fyzickej osobe, ktorej sa týka, alebo
- oprávnenému orgánu podľa § 21 ods. 6 zákona o registri trestov.

Subjekty, ktoré nemajú postavenie oprávneného orgánu, budú preverovať bezúhonnosť na základe výpisu predloženého fyzickou osobou, ak osobitný právny predpis neustanovuje odlišný postup.

MS SR zároveň vychádza z predpokladu, že ku dňu nadobudnutia účinnosti plnej právnej úpravy bude zabezpečená funkčnosť systému vydávania predmetnej verejnej listiny tak, aby bolo možné zabezpečiť kontinuálne plnenie zákonných povinností všetkých dotknutých subjektov (funkčnosť systému je v gescii Generálnej prokuratúry SR).

V.
Záver

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky zdôrazňuje, že cieľom právnej úpravy zavádzajúcej výpis z registra trestov pre prácu s deťmi a mládežou je posilnenie ochrany detí a mládeže prostredníctvom rozšíreného a materiálne účinnejšieho preverovania bezúhonnosti osôb vykonávajúcich činnosť s touto osobitne zraniteľnou skupinou.

V prechodnom období do 11. júna 2026 je nevyhnutné pri aplikácii právnej úpravy zohľadňovať osobitosti režimu založeného na využívaní odpisu registra trestov, ako aj limity vyplývajúce z taxatívne vymedzeného okruhu oprávnených subjektov na prístup k tomuto typu údajov.

Z uvedeného dôvodu je potrebné pri výklade a aplikácii dotknutých právnych predpisov vychádzať zo systematického a teleologického prístupu, ktorý umožní zabezpečiť reálne a efektívne plnenie zákonných povinností všetkých dotknutých subjektov, a to pri súčasnom rešpektovaní ochrany údajov registra trestov a zásad zákonnosti.

MS SR zároveň zdôrazňuje potrebu jednotného aplikačného prístupu zo strany všetkých dotknutých orgánov a subjektov, ktorý prispeje k právnej istote a predvídateľnosti postupov pri preverovaní bezúhonnosti v oblasti práce s deťmi a mládežou.